

Mesleki İlgil, Değer, Yetenek ve Kişisel Özellikleri Tanıma

Meslek Seçimi Nedir?

- Sınav puanlarına veya popülerliğe göre **seçilmemesi** gereken, yaşam boyu bireyin oluşturduğu benlik, kişilik örüntüleriyle şekillenen, yine bireyin ilgi, değer ve yeteneklerine göre son halini alan bir seçimdir.

- Kariyer sürecinin başlangıç yaşı da araştırmacılardan araştırmacıya değişmektedir. Ancak, okulöncesi dönemi ile birlikte çocukların meslek kavramını öğrenmeye başladığını söylemek mümkündür.

- Bireylerin meslek seçimini etkileyen pek çok faktör olduğu düşünülmektedir.
- **Bu faktörler size neler olabilir?**

1- Psikolojik Faktörler

-Yetenek

-Çoklu Zeka

-İlgi

-Kişilik Özellikleri

-Mesleki Değerleri

2- Sosyolojik Faktörler

-Aile

-Sosyoekonomik Düzey

3-Cinsiyet

Psikolojik faktörleri ele alalım:

a) **Yetenek:** Bireyin bir iş veya etkinliği diğerlerinden daha hızlı yapabilme kapasitesi ve öğrenme gücüdür.

«Her çocuğun yetenek alanı farklıdır.»

«Yetenek genel olarak kalıtsaldır.»

*«Çocuğun **yeteneği** olduğu alana **ilgisi** varsa ve çevresel koşulları bu ilgisini destekliyorsa, çocuğun **becerisi** gelişecektir.»*

«Desteklenmeyen yetenek alanları zamanla körelirler.»

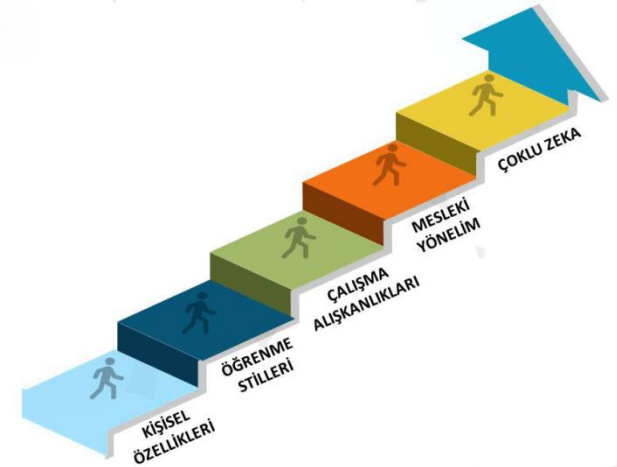
Örneğin; doğuştan başarılı bir yüzücü olma kapasitesi ile dünyaya gelen bir birey deniz olmayan bir bölgede bu yeteneğini beceriye dönüştürme şansı bulamayabilir.

b) İlgı: Bir işi, etkinliği veya görevi yaparken alınan **doyum** veya **keyiftir**. Bir faaliyeti sevme veya sevmeme durumudur.

«Meslek seçiminde yeteneklerimiz kadar ilgilerimiz de önemlidir.»

«Sevdiğimiz bir işi yaparken daha başarılı oluruz.»

c) Kişilik Özellikleri: Kişiliğimiz doğuştan getirdiğimiz özelliklerimiz ve sosyal çevremiz sonucu şekillenir. Her bireyin kişiliği birbirinden farklıdır.

Örneğin; içedönük kişilik özellikleri sergileyen bir bireyin, iletişim becerisi yüksek mesleklerde başarılı olma ihtimali, dışadönük bireylere göre daha düşüktür.

Mesleğin özellikleri ile kişinin özellikleri uyuşursa bireyin yaptığı işte daha başarılı olacağı düşünülmektedir.

d) Meslek Değerleri: Bir mesleğin seğilmesi sonucunda mesleğin sağlayacağı kazanç anlamına gelmektedir.

Meslekler ihtiyağlarımıza yanıt verdiği düzeyde değerlidir. Bu nedenle herkes değerlerine ve ihtiyağlarına uygun mesleğe yönelmelidir.

Para, toplumsal saygınlık, güvence, düzenli yaşam vb. meslek seçiminde ön plana çıkan değerlere örnek olarak verilebilir.

Sosyolojik faktörleri ele alalım:

- **a) Aile:** Meslek seçiminde birey, dünyaya gözünü açtığı ve en yakın çevresi olan ailesinden tabiki de etkilenecektir.
- Meslek seçiminde birey desteğe ihtiyaç duymaktadır ve bu süreçte fikirlerini önemsedikleri kişiler olarak ilk sırada aile gelmektedir.

Ailenin Yaptığı hatalı davranışlar:

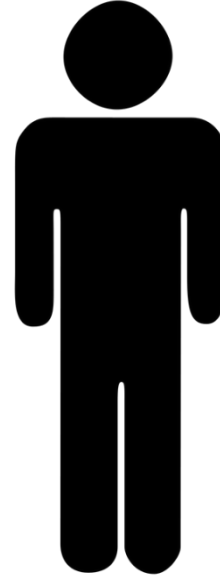
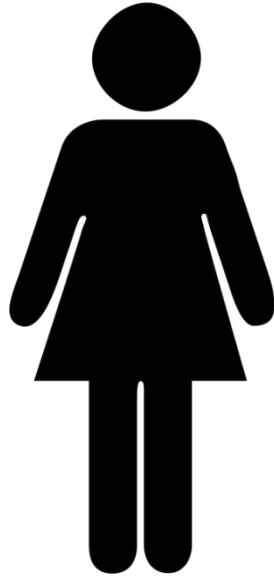
- cinsiyetçi davranmaları
- çocukların yeteneklerine, neyi sevip sevmediğine, başarı durumlarına ve mesleğin değerlerine bakmaksızın kendilerince uygun gördükleri mesleği seçmelerini beklemek.

- Baba otoritesinin hakim olduğu kimi ailelerde baba mesleğini sürdürmek esastır ve çocuklara başka bir alternatif sunulmaz.

- **b) Sosyoekonomik düzey:** Kişinin içinde bulunduğu ailenin gelir durumu da meslek seçiminde önemli bir faktördür.
- Düşük gelire sahip ailelerde büyüyen çocukların meslek seçerken öncelikle ekonomik güvence aradıkları görülmüştür.
- Maddi imkansızlıklar çeken aile bireyleri, çocuklarının daha rahat yaşamasını istedikleri için onlara yüksek ücret alabilecekleri işlere yönelmeleri konusunda ısrar edebilirler.

Ör: Kadın-erkek cinsiyet rollerinin birbirinden ayrıldığı bir ortamda büyüyen bir kız bir erkek çocuğu düşünelim. Sizce bu durum meslek seçimlerini nasıl etkileyecektir?

- **Cinsiyet faktörünü ele alalım:**

- Cinsiyetlere yüklenen roller, kadın ve erkeğin yaptıkları işler ile yönelebileceği meslekleri de ayırtmıştır ve bireyleri cinsiyetlerine uygun alanlara yöneltme konusunda tetikleyici bir unsur olmuştur.

Cinsiyetler baz alınarak yapılan bu ayırım bazı mesleklerin kadın mesleği, bazı mesleklerin de erkek mesleği olarak tanımlanmasına neden olmaktadır.

- erkeklerin doğumdan itibaren bireysel değerlerle (bağımsız, eril); kadınların ise hizmete veya bakıma yönelik değerlerle (dişil, toplulukçu, insanı dikkate alma vb.) sosyalleştiği için erkeklerin daha bireysel, kadınların ise daha toplulukçu değerler eğilimine sahip olduğunu ve bu doğrultuda meslek seçtiklerini söyleyebiliriz.

SIRA SİZDE

- Siz kendinizin kariyer gelişimini ve meslek seçiminizi düşündüğünüzde bu faktörlere dikkat ederek nasıl yorumlarsınız?

Dinlediğiniz için teŐekkürler..
Okul Rehber ğretmeni Fadime Aydın

